

## **De regering van gemiste kansen**

**Gert Peersman (column verschenen in De Standaard – 29 mei 2018)**

Toen N-VA-voorzitter Bart De Wever tijdens zijn 'dash-interview' in Terzake zei dat de regering de begrotingsdoelstelling niet heeft gehaald, maar voor de rest wel een goed economisch rapport kan voorleggen, vroeg ik mij af over welk land hij het had. Als je naar groei en jobcreatie kijkt sinds de start van de regering-Michel, staat België respectievelijk op de 26ste en 23ste plaats van 30 Europese landen. Ook voor de komende jaren voorspellen internationale instellingen de op een na laagste groei in Europa. De afgelopen 30 jaar hebben we nooit zo laag gestaan op de internationale groeiladder.

Volgens De Wever komt dit omdat we in de crisis goed stand hebben gehouden en omdat andere landen die dieper waren weggezakt het nu beter doen. Een merkwaardige analyse, want ook alle landen die het tijdens de crisis beter deden dan ons presteren vandaag beter.

Als je onze tewerkstellingscijfers vergelijkt met andere landen moet je concluderen dat ook het beleid heeft bijgedragen tot de mindere groeiprestaties. Zo blijkt bijvoorbeeld dat 65-plussers goed zijn voor 8 procent van de (netto) Europese banengroei. In België is de tewerkstelling van 65-plussers sinds de start van de legislatuur daarentegen gedaald. Dat is geen inhaalbeweging, maar een bewuste beleidskeuze. Het komt doordat andere landen de wettelijke pensioenleeftijd geleidelijk aan optrekken, terwijl de regering-Michel heeft beslist om de pensioenleeftijd pas vanaf 2025 te verhogen. Dat scheelt een slok op een borrel: als meer 65-plussers aan het werk zijn, leidt dat tot meer groei, meer belastinginkomsten en minder pensioenuitgaven voor onze buurlanden. De begrotingsmeevaller betekent op zijn beurt dat het vertrouwen toeneemt en er ruimte vrijkomt voor overheidsinvesteringen, waardoor de groei verder aantrekt.

In welke categorieën zijn er in België banen bijgekomen? Meer dan 70 procent van onze netto banengroei is te danken aan personen met een buitenlandse nationaliteit, voornamelijk uit andere Europese landen. Migratie dus. De 60- tot 64-jarigen zijn goed voor de helft van de toegenomen werkgelegenheid. Het is ook de enige leeftijdscategorie waar er meer werkenden zijn bijgekomen dan het Europese gemiddelde. Een pluim die de regering op haar hoed mag steken? Weinig waarschijnlijk, want de regering en de sociale partners zijn vandaag nog volop aan het kibbelen over pensioenhervormingen, laat staan dat die al een effect hebben. Alhoewel, sinds 2013 wordt de minimumleeftijd voor het vervroegde pensioen in ons land al jaarlijks met zes maanden opgetrokken. Wacht even, dat is een maatregel die destijds werd ingevoerd door Elio Di Rupo (PS).

En de taxshift? Een precieze becijfering vereist extra onderzoek, maar uit de tewerkstellingsstatistieken blijkt alvast dat de werkgelegenheid van laaggeschoolden tijdens deze legislatuur is gedaald, terwijl de taxshift vooral in die categorie jobs wou creëren. Alle jobs die er netto zijn bijgekomen, zijn voor hooggeschoolden. Opvallend, want een kwart van de banencreatie in onze buurlanden is wel voor laaggeschoolde jobs. Opnieuw een signaal dat geen euforie maar zorgen over het beleid zou moeten baren.

De Wever was ook tevreden dat de overheidsuitgaven eindelijk worden teruggedrongen. Ook hier is het interessant om de cijfers in detail te bekijken. De uitgaven in de sociale zekerheid zijn onder de huidige regering bijvoorbeeld meer gestegen dan onder Di Rupo. Dat kan het gevolg zijn van de demografie, maar ook de overheidsuitgaven buiten de sociale zekerheid (exclusief rentebetalingen) zijn na correctie voor inflatie sinds de start van deze legislatuur met 2 procent gestegen. Ter vergelijking: tijdens de regeerperiode van Di Rupo was dat 2,1 procent.

Er heerst een foute perceptie over de sanering van de overheidsuitgaven, omdat de regering-Michel profiteert van een grotere rentedaling, en vooral omdat we in een andere fase van de conjunctuurcyclus zitten. De overheidsuitgaven stijgen meer dan de inflatie, maar door de hogere bbp-groei dalen de uitgaven wanneer die worden uitgedrukt als percentage van het bbp, een voorstelling van de cijfers die gretig wordt gebruikt door aanhangers van het regeringswerk. Maar van een trendbreuk in het onderliggende uitgavenbeleid is geen sprake.

Als ik onze economische prestaties bekijk, dan kan ik mij onmogelijk voorstellen dat De Wever tevreden is, en met hem iedereen die uitkeek naar een beleidsverandering. Er zijn een paar lichtpunten, zoals de verbetering van de competitiviteit, maar sociaaleconomisch heeft er eigenlijk nooit dash in de regeringsploeg gezeten. Er is veel energie naar dossiers met veel symboolwaarde gegaan, zoals de vennootschapsbelastingen en effectentaks, die ons groeipotentieel weinig hebben opgetild.

De strategie van De Wever is nu blijkbaar de schuld naar de coalitiepartners doorschuiven (DS 7 mei). Dat kan goed zijn, maar als je veruit de grootste regeringspartij bent en dit je voornaamste verkiezingsbelofte was, dan moet je de hand ook in eigen boezem steken. Bovendien hebben heel wat N-VA-ministers op verschillende beleidsniveaus hefboomen in handen gehad die belangrijk zijn voor ons groeiprobleem en die ze niet hebben verzilverd. Zo is de redesign van de overheid mislukt (Steven Vandeput), zijn de fileproblemen niet aangepakt (Ben Weyts), zijn er onvoldoende overheidsinvesteringen (Philippe Muylers), is de fiscaliteit niet vereenvoudigd (Johan Van Overtveldt) en zijn de werklozen beperkt geactiveerd (Philippe Muylers).

Ik vrees dat deze legislatuur de geschiedenis zal ingaan als die van de gemiste hervormingskansen. Zolang de conjunctuur meezit, merken we hier weinig van. Zoals het spreekwoord zegt: pas wanneer de zee wegtrekt, zie je wie er allemaal zonder zwembroek aan het zwemmen is. Begrijpelijk dat enkele politieke kopstukken aan het diëten zijn geslagen.